

Andet. Derimod, saalænge Forbryderen ikke er dømt, er man nødt til foreløbig at behandle ham som kun mistænkt, og det kan, processuelt set, efter min Opfattelse aldeles ikke udtrykkes anderledes, end at man behandler ham som Part, dersom man overhovedet vil tale om en Straffeprocess, og naar man overhovedet vil have Dommere. En ganske anden Sag er det, dersom man mener, at Strafferetspleien slet ikke er nogen Process, og at man lige saa godt kunde lade en administrativ Embedsmand, Politiet eller deslige behandle den Mistænkte, da han er Forbryder. Men naar man først er inde paa den Tanke, at han, indtil han er dømt, foreløbig maa tages blot som Mistænkt, selv om de 90 Procent, som høist rimeligt, virkelig blive dømt, og ere Forbrydere, saa mener jeg, at man ikke bør gjøre nogen Indvending imod det Udtryk, at han er Part, og dermed følger visse Rettigheder, som maa beskyttes, og som, selv om de ikke gaa meget vidt, dog maa gaa saa vidt, at denne Part maa have Forvarret og maa have en upartist Dommer for sig. Dette er Grundtanken og Grundprincippet i Anklageprocessen, og det er det, som Princippet i Forhørsprocessen negter. Nu paastaar jeg aldeles ikke, at Forhørsprocessen i sin Oprindelse er noget Forkert eller hviler paa en forkert Tanke eller paa en uretfærdig Betragtning. Det er saa langt fra Tilfældet, som Forhørsprocessen, som bekjendt, har sin Oprindelse fra Kirken. Det var et Bøvlighedsforhold, et patriarkalt Forhold, det var netop et saadant Tilstandsforhold, som den ærede Taler freuhævede, der laa til Grund for Kirkens Behandling af den Mistænkte, og det var først i Udviklingen i Tiden, man mærkede, at det, der begyndte som Idyl, endte som Tragedie. Ligeledes er det jo ganske klart, at, naar Forældremyndighed udøves over Børn, saa gaar det ikke efter Anklageprocessen, men efter Forhørsprocessen, og det er ogsaa rigtigt, fordi der er et moralsk Tilstandsforhold bagved, som bærer det. Dette kan nu ogsaa være tilstede ligeoverfor Dommeren, og det er heldigt, naar det er saa, men derpaa kan man ikke alene bygge et Rettsforhold. Det er denne Sandhed, som det ærede Medlem erkjendte, at der kunde indtræde Situationer, hvor det smukke Tilstandsforhold ikke længere slog til, saadanne Situationer, som Restriktet af 1772 hos os havde for Die, da det indførte den skarpe Examination, idet det siger med Hensyn til den hjøbenhavnske Inquisitionskommission, at det kun var lige overfor de Inquisitorer, der vedblev at drille Dommerne og holde Bekjendelsen tilbage, at man maatte anvende Kat og Lamp. Det er denne Inquisition, Anklageprocessen affjærer, den udelukker ikke et Tilstandsforhold, men den tillader ikke, at den Situation kommer op, hvorved det bliver udelukket, hvor Dommeren bliver fristet til at gaa ud over de humane Grænser, maaste med fuld Opfordring fra den Mistænktes Side, og

hvor denne bliver fristet til ikke længere at se, hvad han kan se, bør se og skal se, en Dommer for sig, men en Anklager. Jeg mener derfor, at Princippet er rigtigt i Anklageprocessen, og at det ikke er rigtigt i Forhørsprocessen, men naar det gjælder den praktiske Udførelse, hos os tror jeg ikke, at jeg har udtalt mig anderledes, end at jeg fuldstændig har erkjendt, at det er i saare ringe Udstrækning, man kan sige, at de Misligheder, som kunne følge af Princippet, virkelig for Tiden finde Sted hos os. Jeg har fuldstændig erkjendt, at dels er der en Mængde rettlige Begrænsninger, som udelukke det Ubegrænsede, der ligger i Princippet, dels er Dommerens Haandhævelse af dette en saadan, at der virkelig ikke regelmæssig behøver at frygtes for Misbrug, og at der virkelig regelmæssig ikke finder Misbrug Sted. Det glæder mig her fuldstændig at være i Overensstemmelse med det ærede Medlem, og jeg tager hans Udtalelse heraf saa meget mere til Indtægt, som jeg efter den har Fornemmelsen af, saavidt som en Mand, der ikke selv har været i de Forhold, kan skjønne, at meget af det, der her er blevet udtalt i dette Lovudkast som Rettsregel, som bestemt formuleret Sætning, slet ikke er Andet end, hvad Udviklingen hos os allerede har lagt tilrette, saaledes at Materialet for en Anklageprocess's Gjennemførelse hos os fuldstændig er tilstede, og at det kun er forholdsviis Lidt, der i Realiteten behøver at forandres, for at vi kunne faae den Formforandring, som naturligtvis nødvendig maa komme til det i Realiteten forholdsviis Lidet, men i Princippet Meget, der forlanges. Opgivelsen af det egentlige inquisitoriske Forhør. Det har kun kunnet glæde mig atter at faae det bekræftet af det ærede Medlem, som jeg ogsaa har hørt bekræftet af andre Forhørsdommere, at det overveiede store Antal af Tiltaaelser og Bekjendelser falder ved Sagens første Begyndelse, falder, hvor Politiet første Gang anholder Bedkommende, eller ved det saakaldte Grundlovsforhør eller ved det første regelmæssige Forhør for Dommeren og sjældnere under det længere fortsatte Forhør eller det længere fortsatte Varetægtsfængsel. Der er man meget mere henvist til at søge Bevis ad Indicieveien. Jeg siger altsaa, at Dfferet ikke bliver saa særdeles stort, efter som det paa ingen Maade er Hensigten at affkaffe de Tiltaaelser, de Bekjendelser, som komme strax og altsaa komme frivillig, saaledes som det har været Brug i England og tilbede endnu er en Regel, som imidlertid mere og mere bliver angreben, at man lukker Munden paa den Sigtede, at hans Udtalelser ikke maa komme frem, og at han ikke maa bruges som Bevismiddel. Det er der ikke Tale om her, og det mener jeg ogsaa er principstridigt. Der er ganske vist, som det ærede Medlem for Præsids Amt's 3die Valgkreds (Reth) udtalte, heller ikke i dette Udcast udtalt Noget om, at den Paagjældende iforveien skal belæres om, at han kan tie stille,